

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА**

Факультет соціально-економічної освіти

“Затверджено”

На засіданні Приймальної комісії
НПУ ім. М. П. Драгоманова
Протокол № від « » 2020 р.
Голова Приймальної комісії
_____Андрущенко В. П.

“Рекомендовано”

Вченою радою Факультету соціально
економічної освіти
Протокол № 5 від «16» січня 2020 р.
Голова Вченої ради
_____/ Євтух В.Б.

Програма вступного фахового випробування

з соціального забезпечення

**для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства,
при вступі на навчання для здобуття ступеня бакалавра
на базі здобутого освітнього рівня молодшого спеціаліста**

*галузь знань 23 «Соціальна робота»
спеціальність 232 «Соціальне забезпечення»
освітні програми «Соціальне інспектування»*

Київ – 2020 р.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

Вступне фахове випробування з дисципліни «Соціальне забезпечення» на базі здобутого освітнього рівня молодшого спеціаліста буде проводитися у формі фахової співбесіди за програмними питаннями.

Абітурієнти на початку співбесіди обирають програмні питання і готуються до відповіді протягом 30 хвилин. Фахову співбесіду проводяться індивідуально з кожним абітурієнтом два члени предметної комісії, склад якої затверджений наказом Інституту. Термін проведення співбесіди 10-15 хвилин з кожним із абітурієнтів.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто брав участь у випробуванні.

У ході фахового випробування абітурієнти мають відповісти на запитання, які представляють теоретичну та практичну складову дисциплін, покладених в основу розробки програми вступного фахового випробування.

При висвітленні теоретичного питання абітурієнту необхідно продемонструвати ґрунтовні знання щодо сутності та соціального призначення професії соціального працівника, основних проблем різних категорій населення України, які потребують соціальної допомоги та захисту, системи закладів та установ, які займаються соціальною роботою з дітьми та молоддю, кризовими групами населення, людьми похилого віку, проблемними групами тощо, етичних принципів соціального обслуговування, особливості соціалізації особистості в різних мікросоціумах. Абітурієнт має продемонструвати сформовані уміння аналізувати різні фактори впливу на надання різних видів соціальної допомоги згідно з потребами різних груп клієнтів, диференціювати зміст діяльності відповідно до різних об'єктів, суб'єктів та напрямів соціальної роботи, добирати адекватні форми та методи соціальної професійної допомоги.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТА НА ВСТУПНОМУ ФАХОВОМУ ВИПРОБУВАННІ

<i>За шкалою університе-ту</i>	<i>Визначення</i>	<i>Характеристика відповідей абітурієнта</i>	
		<i>на питання теоретичного змісту</i>	<i>на питання практичного змісту</i>
0-99 бали	Низький	Абітурієнт не усвідомлює змісту питання білету, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання; виявляє поверхневі теоретичні знання	Абітурієнт виявляє нездатність розв'язання практичних завдань через невміння чіткого визначення мети, розробки та реалізації плану, необізнаність щодо методів та форм відповідної роботи та (або) не спроможність щодо оцінки результату власної діяльності
100-139 балів	Задовільний	Абітурієнт виявляє певну теоретичну підготовку з програмного матеріалу, вміння викласти окремі його положення. Однак, відповіді на питання білету мають фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування, супроводжуються другорядними міркуваннями, що не мають безпосереднього відношення до змісту запитання	В процесі розв'язання практичного завдання абітурієнт демонструє здатність до вирішення окремих складових визначеної проблеми, володіння певними методами роботи і часткову спроможність до оцінки результату власної діяльності

140-169 балів	Достатній	Абітурієнт демонструє розуміння навчального матеріалу, вміння послідовного його викладання. У відповідях на питання білету допускаються деякі неточності або помилки не принципового характеру. Помітне прагнення абітурієнта логічно розмірковувати при відповіді на питання білета	В процесі розв'язання практичного завдання абітурієнт демонструє здатність використовувати стандартні способи вирішення визначеної проблеми, володіння основними формами і методами роботи, а також спроможність до загальної оцінки результату власної діяльності
170-200 балів	Високий	Абітурієнт виявляє високий рівень теоретичної підготовки, вміння аналізувати літературу зі спеціальності, логічно та послідовно викладати теоретичний матеріал, робити висновки. Дає повну і розгорнуту відповідь на питання білету	У процесі виконання практичних завдань абітурієнт виявляє здатність формулювати конкретну мету, відповідну суті визначеної проблеми, творчий підхід до розробки та втілення плану її досягнення, вдале володіння необхідними формами і методами роботи, а також спроможність до всебічної оцінки результату власної діяльності

Якщо абітурієнт під час вступного випробування набрав від 0 до 99 балів, то дана кількість балів вважається недостатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до НПУ імені М.П. Драгоманова.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто приймав участь у випробуванні після закінчення іспиту.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

Тема 1. Зародження системи державного соціального забезпечення та приватної благодійності в Західній Європі в ХІХ ст.

Перехід до спеціалізації соціальних установ та працівників, що в них зайняті. Усвідомлення важливості надання допомоги та здійснення контролю без ізоляції особи. Визнання необхідності соціального забезпечення.

Тема 2 . Становлення системи державної соціальної політики на Україні у ХІХ ст..

Неефективність централізованої організації соціальної допомоги. Переорієнтація на місцеві установи у справі піклування про осіб, що потребують допомоги. Зростання ролі благодійних товариств у наданні соціальної допомоги в другій половині ХІХ століття.

Тема 3. Започаткування соціальної роботи як професійного виду діяльності (поч. ХХ ст.)

Передумови зародження професії соціального працівника. Різні шляхи становлення професії в Європі та Америці. Виникнення перших соціальних шкіл.

Тема 4. Становлення наукових основ соціальної роботи

Професіоналізація соціальної роботи. Наглядачі на підприємствах та надомні візитери. Вплив праці М.Річмонд „Соціальний діагноз” на вироблення першої методики в роботі соціального працівника.

Тема 5. Стан соціальної роботи в період другої світової війни та повоєнний період (1940-1955 рр.)

Діяльність соціальних працівників підчас війни зростання кількості соціальних працівників у цей період та загальне визнання їх статусу. Масовий прихід соціальних працівників у приватний сектор. Розгляд соціальної роботи в медико-соціальному ракурсі.

Тема 6. Використання нових методик у роботі соціальних працівників у 1955-1965 рр.

Переорієнтація в роботі соціальних працівників під впливом теорій З.Фрейда та К.Роджерса. популяризація методики „case-work”. Зростання важливості соціально-психологічного аспекту в соціальній роботі.

Тема 7. Критичний підхід до існуючих методик. Усвідомлення важливості соціальної роботи в общинах (1965-1974 рр.)

Критика методики „case-work”. Започаткування роботи соціальних працівників на вулицях, у кварталах, в комунах. Введення в навчальні плани та програми методики соціальної роботи в групах та общинах. Поява перших проєктів, їх значення та роль.

Тема 8 . Удосконалення та спеціалізація прийомів і методів соціальної роботи (1974-1990 рр.).

Розвиток вітчизняної системи соціального забезпечення у ХХІ столітті.

Вплив нового міжнаціонального поділу ринку праці на суспільство в цілому та соціальний статус окремого громадянина. Зростання кількості існуючих соціально вразливих верств населення та поява нових клієнтів у соціальних працівників. Критика соціологами роботи соціальних працівників. Інтегрований підхід до кожної проблеми.

Державна система матеріального забезпечення й обслуговування громадян

СРСР. Соціальний захист від безробіття. Право громадян на матеріальне забезпечення в старості, у випадку хвороби, повної чи часткової втрати працездатності і т.ін.

Зміни парадигми соціального захисту при переході до ринкових відносин. Система соціального захисту громадян у сучасній Україні

Тема 9. Місцеве самоврядування та соціальна допомога.

Управлінські принципи соціальної допомоги. Класифікації проектів, що реалізуються та розробляються на рівні місцевої громади. Роль громадських організацій у вирішенні соціальних проблем на місцевому рівні. Моніторинг та планування соціальних проектів у громаді. Роль волонтерства в організації надання соціальної допомоги. Залучення ЗМІ до участі у вирішенні соціальних проблем на рівні громади. Специфіка закордонного досвіду соціальної допомоги місцевим самоврядуванням.

Тема 10. Соціальна допомога на виробництві.

Характеристика державної служби зайнятості. Етапи організації прийому кандидатів на роботу. Поняття взаємодії соціального працівника та керівництва підприємства. Основні питання здійснення представництва працюючих. Особливості соціального страхування та соціального захисту працюючих на виробництві. Поняття інвалідність, види інвалідності. Поняття «безробіття», причини його виникнення. Становлення та розвиток соціальної служби на підприємстві.

- 4. Для пільгових категорій осіб, яким надано право складати вступні випробування (особи, що потребують особливих умов складання випробувань) в НПУ імені М. П. Драгоманова за рішенням Приймальної комісії створюються особливі умови для проходження вступних випробувань.**

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1 Актуальні проблеми теорії та практики соціальної роботи на межі тисячоліть: Монографія - К.: УДЦССМ, 2001. - 344 с.

- 2 Антологія соціальної роботи. В 5 т. Т.1. Історія соціальної допомоги в Росії / Сост. М.В.Фирсов. - М.: Сварог - НВФ СПТ, 1994. - 288 с.
- 3 Динаміка цінностей в соціальної роботі / Под ред. С.Шардлоу. - Амстердам - Київ, 1996. - 206 с.
- 4 Значення змін у соціальній роботі / За ред. С.Шардлоу - К., 1995. - 142 с.
- 5 Лукашевич М.П., Мигович І.І., Пінчук І.М. Соціальна робота в Україні: теоретико-методологічні засади. - К.: МАУП, 2001. - 126 с.
- 6 Мигович І.І. Соціальна робота (вступ до спеціальності) - Ужгород: ВАТ „Патент”. - 1997.
- 7 Основы социальной работы: Учебник / Отв. Ред. П.Д.Павленок. - М.: ИНФРА, 1997. - 368 с.
- 8 Пейн. Сучасна теорія соціальної роботи. - К., 2000.
- 9 Практична соціальна робота / За ред. П.Картер. - Амстердам - К., 1996. - 184 с.
- 10 Попович Г.М. Соціальна робота в Україні і за кордоном. Навчальний посібник. - Ужгород: УДУ, 2000. - 134 с.

Додаткова література

- 11 Єрмаков І.Г. Педагогіка життєтворчості // Школа життєтворчості особистості / За ред. І.Г.Єрмакова. - К.: ІСДО, 1995. - С.3-11.
- 12 Збірник міжнародних правових документів, законодавчих актів і нормативних документів України з питань соціально-правового захисту дітей. - К., 1998.
- 13 Молодь України: стан, проблеми, шляхи розв'язання: Зб. наук. публікацій Укр. НДІ проблем молоді за підсумками виконання наук. програм і проектів у 1996 р. Вип. 6. – К.: АТ «Видавництво «Столиця», 1997. - 208 с.
- 14 Про становище молоді в Україні // Щоріч. доп. Президенту України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України. -

К., 1998.

- 15 Капська А.Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю. - К.: ДЦССМ, 2000. –
- 16 Соціальна робота/За ред. В.Андрущенка. кн.2 – К.: ДЦССМ. 2002. –
Соціальна робота: теорія і практика. Учебное пособие/Под ред. проф. Е.Холостовой, А.Сорвина. – М.: ИНФРА, 2002
- 17 Капська А.Й. Соціальна робота: технологічний аспект. – К.: ДЦССМ, 2004. – 364с.
- 18 Бойко А.М. Оновлена парадигма виховання: шляхи реалізації. К.: ІЗМН, 1996. – 236с.
- 19 Карпенко О.Г. Соціальна робота як вид професійної діяльності // Соціальна робота: технологічний аспект. Навчальний посібник. – К.: ДЦССМ, 2004. – С.14-17.
- 20 Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи (модульний курс дистанційного навчання) / А.Й.Капська, О.В.Безпалько, Р.Х.Вайнола; Заг.ред.А.Й.Капської.-К.,2002.
- 21 Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи (модульний курс дистанційного навчання) / А.Й.Капська, О.В.Безпалько, Р.Х.Вайнола; Заг.ред.А.Й.Капської.-К.,2002.- 164 с.
- 22 Технологии социальной работы: Учебник /Под общей ред. Е.И.Холостовой.-М.;ИНФРА, 2001- 400 с.
- 23 Технології соціально-педагогічної роботи: Навчальний посібник / За заг. ред. проф.Капської А.Й.-К.: 2000.-372 с.